

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

VI Saziv
Prolečno zasedanje

Komisija za poljoprivredu, šumarstvo, životnu sredinu i prostorno planiranje
Sednica br. 16
Priština, 24. 4. 2018. godine, u 11:00 časova
Zgrada Skupštine, sala N-303

Z A P I S N I K

Sednici su prisustvovali: : Daut Haradinaj, Besa Gadžerri, Ljutfi Žarku, Andin Hoti, Danuš Ademi, Ganimete Musliu, Enver Hoti, Salih Salihu, Serđan Mitrović, i Liburn Aliu.

Odsustvovali : Driton Čauši.

Sednici je predsedavao potpredsednik komisije Daut Haradinaj

Za sednicu je predložen sledeći dnevni red:

1. Usvajanje dnevnog reda;
2. Usvajanje pet poslednjih zapisnika komisijskih sednica;
3. Razmatranje državne strategije o vodama na Kosovu, 2017-2036.god.
4. Razmatranje godišnjeg izveštaja (2017) Regulativnog autoriteti voda na Kosovu;
5. Razno.

1. Usvajanje dnevnog reda

Predsedavajući je konstatovao da je dnevni red usvojen bez izmena.

2. Usvajanje pet poslednjih zapisnika komisijskih sednica

Predsedavajući je konstatovao da je komisija usvojila zapisnike sa prošlih sednica uz pojedine primedbe, dok je gospođa Gadžerri imala primedbu na zapisničke beleške njene diskusije, za koje je rekla da se naime ništa ne razume šta je zapravo govorila na tom sastanku komisije od 28. 3. 2018. godine. Nju je podržala i gospođa Musliu, bez konkretne primedbe, međutim predsedavajući gospodin Haradinaj kazao da su

zapisnici po njemu razumljivi, a gospodin Žarku je zahtevao ispravku kod njegove diskusije o „Jupama“, jer se naime radi o prezimenu.

3. Razmatranje državne strategije o vodama na Kosovu, 2017-2036.god.

Baton Begoli, kao pozvani ministarski predstavnik objanio je zakašnjenje strategije na skupštini, jer je trgaba nekoliko putapreispitati. Ona je kompletirana 2014. godine finansiranjem EK-a i predat je međuministarskom za vode radi svakodnevnog ažuriranja. Zbog izbora i administrativnih kašnjenja strategija uzeta je u obzir samo 2017. godine a usvojila je i vlada pri kraju godine. Strategija je obimna ali nije bilo volje da se skрати tada u sadržaju, zbog čega smo taoci tog dokumenta jer zajednica donatora traži nam strategiju sektora voda na osnovu koje se zahetvaju donacije odnosno finansije. Naime, strategija tretira vodene resurse, te njihov razvoj i zaštitu, kao i korišćenje a manje poplave i hidroenergiju, i predstavio nalaze. Jedna država smatra se da ima dovoljno vode ako ima 1700 m³/po glavi čoveka/godišnje, Međutim Kosovo u celini ima nedostataka vode u glavnim 4 koritama Beli Drim = 1674 m³/s/g i Binačka Morava = 1045 m³/s/g imaju nedostatka vode, dok Ibar = 827 m³/s/g i Lepenac = 1000 m³/s/g imaju naglašeni nedostatak vode! Akumulacija po glavi stanovnika je 290 m³ u odnosu na 696 m³, dakle samo 42% regiona! Godišnje padavine po glavi stanovnika su 4,107 m³ a u regionu 10,705 m³, dakle, samo 41% regiona! Sve to kazuje na neophodnost zaštite resursa i razvoja novih izvora. Dakle važno je za ladu i za Skupštinu štiti postojeće resurse i razvijaju nove kako bi se obezbedile razvojne potrebe voda, s druge strane, stanje voda prema najsvježim podacima projekta koji je zajedno sa švajcarcima rađen jeste: 84.32% stanovništva pokriveno je javnim vodovodnom mrežom, 7.26% odbijaju da mrežu inkorporišu unurat upravljanja. 8.42% nemaju pristupa u vodovod. Po pitanju fekalne kanalizacije 72.5% imaju pristupa, 11.6% delimično su priključeni, 15.9% nemaju pristupa, a gubici su oko 56%. Valja pomenuti da je Kosovo ocenjeno od međunarodne organizacije kao model za region u pogledu upravljanja voda koje podrazumeva sektorsko upravljanje. To podrazumeva podela institucionalne odgovornosti između vodenih resursa (MŽSPP) i vodenih usluga (MPR), ali dešavaju se intervencije, gde Skupština može odigrati svoju ulogu, naročito priliko usvajanja budžeta treba to raditi prema podeli odgovornosti.

Daut Haradinaj zahvalio se na datim odgovorima, ali je primetio poprečna mišljenja o tome što je rečeno od gospodina Begolija jer faktički ispada da Kosovo previše gubi vode čak preko 75%, što kazuje za loše upravljanje. Imamo politizaciju odbora, zatim negativne razlike regionalnih i opštinskih kompanija sa neuspešnim upravljanjem i drugim kontradiktornostima. On je upitao gospodina Begolija, gde se naime praktično nalazi voda o kojoj on priča, i pomenuo nekoliko primeraka, popu „Reka e Keqe“ i dr. Gde se uopšte ne koristi voda, a postojanje vodovodne mreže bez vode baška je priča, i ako ima druge činjenice molio je da to dostavljaju komisiji, a i ostali članovi komisije imali su brojna pitanja i slične zahteve.

Ganimete Musliu izrazilo zabrinutost za pitku vodu i povezivala je to sa posetom Batlavskom jezeru i Badovcu. Pored prvog ima izgrađenih štala te njihovi otpaci i vode teku u jezero direktno, a i u Badovcu ima puno otpadaka, te je upitala direktora; da li

imaju nekakve planove za sprečavanje takve zagađenosti jezera, jer je to potpuno van institucionalne pažnje.

Salih Salihu primetio je da je strategija obimna ali bez potrebnog ozbiljnog sadržaja jer je upravo voda ta koja donosi hleb. On je pomenuo Beli Drim koji sa 1647 kubnih metara vode ide i sliva se u Dunav bez pokušaja države da akumulira tu vodu ili podigne brane. Svugde na svetu pada i kisha ali ima i suše, no država je da za to misli na akumulacije jer moramo razvijati privredu, a to znači da za to moramo ostaviti sa strane neki od projekata autoputa u korist vodoprivrednih projekata. On je pitao da li se predviđa strategijom ili planom akumulacija voda i ako jeste koji su to rokovi?

Enver Hoti upitao da li postoji drugi način razvoja, ako ne kreditom, i koliko gubi vode potrošač, a koliko kompanije, jer već su povlašćene ove poslednje zbog redovnog plaćanja, i ima li vlada planove za igradnju velikih brana, naročito za to što u tome dobila i parlamentarnu podršku.

Liburn Aliu fokusirao se na primarna pitanja, odnosno investicije u vodama, i upitao, ko investira u vodama? On je pomenuo započete izgradnje nekoliko brana od kojih nijedna nije kompletno završena. I on je takođe delio mišljenje predsednika kada je dao konkretnu primedbu o Gremi, gde postoji vodovodna mreža, a nema vode.

Srdan Mitrović, izrazio je zadovoljstvo razmatranjem ovih vodovodnih pitanja, uz naglasak da se politike o vodama tre usaglašavati sa regulativom EU-a, naročito Fondom IPARD o navodnjavanju i podržao pristup poslanika Salihua vodenim akumulacijama koje direktno utiču na razvoj poljoprivrede i ekonomije u celini.

Baton Begoli kao predstavnik među resorskog odbora za vode, rekao da se većina postavljenih zahteva tiču MŽSPP, inače kazao on, Kosovo je poznato u regionu za pozitivni preobražaj voda za šta stoji bolje nego pojedine glavne gradove Balkana, sem Korče koje najbolje stoji po pitanju uštede vode. O odborima on je priznao da su politizirani jer su bespotrebno povećali broj zaposlenika. Ministarstvo poljoprivrede treba zameniti lokalni nivo jer je veliki potrošač vode, a za pitku vodu nadležan je NIJZ. On je kazao da je uvek od kada je u vladi naišao na razumevanje po tom važnom pitanju, dok o Badovcu i Batlavu kazao da postoji jedna odluka ali to ne može rešiti samo regionalni vodovod. Oko dugovanja Enver Hoti, pitao je da li ima službeno objašnjenje za nekorišćenje tih kredita, ili imamo razvoj samo preko donacija. Begoli je kazao da prioritete određuju MŽSPP i MPte MI, dok master-plan postoji još od 1983. godine, međutim sada smo u fazi izrade izvodljivosti svrsishodnosti.

Lutfi Zharku je pitao kako je moguće da se vodovod razvija grantovima, bez korišćenja kredita. Ko će nam dati milion evra grantove?

Komisija je nakon iscrpne rasprave donela

PREPORUKU

Preporučuje se plenarnoj sednici da usvoji državnu strategiju voda 2017 – 2036.

4. Godišnji zaveštaj RAV /2017/

Direktor Raif Pretenikazao da obzirom da je 2017. godina beležila poslednju godinu tarifnog procesa 2015-2017.god., glavni angažman RAV-a u ovoj godini bio je određivanje tarifa za trogodišnji period – Tarifni proce 2018 – 2020. godine.

Fiksna tarifa dočinstva za potrošnju vode ostaje i dalje ista, ali od 2018. godine zadužuju se sa 2 evra mesečno, a 2005-2006 bilo je 1.00 €/mesečno, a potrošači van domašinstva od 2018, sa po 2.00 €/ mesečno, za razliku od 3.00€/ mesečno do sada. Poslednje tri godine nije bilo povećanja tarifa za vodene usluge a u toku 2018, na sektorskom nivou volumetričke kumulativne tarife (za vodu i zagađene vode) za domačinstva na sektorskom nivou povećane su za jedan cent (sa 42 na 43 centi), dok kumulativne tarife (za vode i zagađene vode) za institucionalne i komercijalne potrošače smanjene su za smanjenja stepene međukreditirana domačinstava i potrošača van domačinstava. Volumetričke tarife na Kosovu si najniže u regionu kao što je prikazano na tabeli br. 2 izveštaja. Treba navesti da proces utvrđivanja tarifa voda na veliko, razrađeno na severu, izdvojen je od procesa određivanja tarifa za potrošače Mitrovačkog regiona. Južni potrošači ne plaćaju račune severnog dela, i nemaju naduvavane račune zbog toga. Račune za sever ne prima niko, iako tarifnom uredbom nemaju većeterife bez obzira što ne podmiruju račune na severu za vodi na veliko fakrikovanu na šest tačaka kaže se da RKV Mitrovica treba da sklopi ugovor sa organima severnog dela za snabdevanje pitkom vodom na veliko. U cilju sprovođenja važećeg zakona od strane pružilaca usluga i zaštite potrošača, RAV preko cele godine izvršio kontrole i za svako kršenje upozorio ih i ukazao na ispravke i eventualne kmpenzacije. Kao rezultat toga rađene su aktivnosti kao u nastavku:

- Nadoknađivano je 721 potrošač, sa po 45€, koji pored sniženja takse za priključenje, na 5€, prižioci usluga zadužili su ih sa 50€.
- Nadoknađivano je 133 potrošača, sa po 100€, koji i pored otklanjanja takse (kazne) za ilegalno priključenje, kažnjeni su od strane pružilaca usluga sa po 100€.
- Neđena su preopterečena kod 300 potrošača zgrada kolektivnog stanovanja, fakturisana prema usvojeniom paušalu od RIV-a, te je kompenzacija istih u procesu.
- Postavljeni su vodomeri fabrikovane vode, te je sa 65% merenja, postignuto je 100%.

Radi implementacije preporuka Narodnog advokata (ex officio), od 11. 01. 2017. godine, o fakturisanju potrošačima po kolektivnim zgradama stanovanja, koje imaju zajedničke vodomere obavljena je kontrola svih pružilaca usluga te je nalaženo da je RVK „Pristina“ inje se pridržavala odobrenim metodama za fakturisanje potrošnje potrošačima kolektivnih stambenih zgrada, za šta je RAV uputio im upozorenje, i preduzeće zakonske mere nakon isteka roka upozorenja. Isto tako dopisom (ex officio) od 18. 7. 2017. godine, Narodni advokat pokrenuo pitanje fakturisanja potrošnje vode na severu Kosova za šta je tražio objašnjenja od RIV-a. Za oba slušaja pokrenuta od narodnog advokata, nakon objašnjenja, kontrola, i zajedničkih sastanaka, Narodni advokat je predstavio nalaze u

njegovom godišnjem izveštaju za 2017. godinu. Prema kojem, je o potrošačima kolektivnih zgrada stanovanja zaključio: „... fakturisanje i nadgledanje licenciranih operatora vodovodnih usluga na Kosovu. Isto tako u izveštaju RIV-a Narodnom advokatu kaže se da RIV preduzima redovne kontrole na terenu i preduzima mere u slučaju neispunjenja minimalnih standarda za vodovodne usluge“.

Po pitanju fakturisanja potrošene vode na severu zemlje u izveštaju je zaključeno da „... Slučaj fakturisanja vode na severu zemlje razlikuje se od slučaja fakturisanja električne energije tamo, jer prema RIV, severni deo zemlje pitkom vodom snabdeva RVK Mitrovica, sa cenama pitke vode na veliko, te građani južnog dela ne plaćaju za potrošače severnog dela. To subvencionira Kosovska vlada, odnosno MPR da bi se pokrivali gubici odnosno rad kompanije...“. Sve kontrole za 2017. godinu i dr. Možete videti detaljne u izveštaju RIV-a. Riv je shodno Zakonu br. 05/L-042, u 2017. godini razmatrao i usvojio ukupno 35 interna akta, odnosno planove i pravilnike pružilaca vodovodnih usluga, te je 2017. godine na osnovu važećeg zakona, objavio e izveštaj o radu svih RKV-oima. Podaci korišćeni za analize ispunjenja ciljeva, te performansija RKV-a prikazani u izveštaju su podaci o kojima nije izvršena revizija, jer finansijski pregledi još nisu zaključeni, dok su podaci iz 2016. godine, provereni revizijom. Za 2017. godinu, podaci će se precizirati tek nakon okončanja revizije.

Performansija RKV data je u podpoglavlju 5.6 ovog izveštaja a odnosi se na inkasiranje =, gubitak vode i drugih ključnih pokazatelja. U okviru SKP-a koje su formirane uz punu podršku RAV-a bilo je 92 sastanaka na kojima je razmatrano 266 žalbinezadovoljnih potrošača protiv pružilaca usluga. U cilju ispunjenja zakonom utvrđenih ciljeva, sastavljen je 3 godišnji strateški plan , 2018 – 2021. Saradnja sa strankama unutar i van zemlje bila je prioritet RAV i u toku 2017. prema zahtevima raznih institucija sastavljeni su i dostavljeni izveštaji, i to: MEI, MPR, DANUBIS, IBNET, WAREG, i dr. Valja spomenuti da je RAV primljen kao punopravni član Evropske mreže regulatora voda (WAREG) čime se otvorila mogućnost tehničke i insktitucionalne saradnje Regulatora kao i odvijanje dijaloga o vodama na evropskom i međunarodnom nivou. Potpisan je ssporazum saradnje sa Komisijom za javna preduzeća Latvije, (regulatorom). Potpisivanje ovog sporazuma omogućava tešnju saradnju po svim reulatorskim pitanjima. Zbog toškaće koja su nastala stupanjem na snagu zakona o prekršajima, br.05/L-087 i drugih pitanja koja su pokrenuta od operatora, pokrenuta je izmena i dopuna po vašim uputima Zakona o regulisanju vodenih usluga br. 05/L-042. Snaše sugestije i primedbe dostavili smo funkcionalnoj komisiji, i nadamo se ašem bržem procesuiranju i podršci.

Predsedavajući se nadovezao pitanje fakturisanja severnog dela zemlje, o čemu će komisija uskoro izaći sa preporukama, jer je potrebno da se fokusiramo i na ovaj deo zemlje, i upitao za povećanje tarifa pojedincima, dok je direktor to obrazložio, budući da su komercijalni partneri redovni u uplatama, ali to je veoma mali procenat kazao on. Predsedavajući je sugerisao da RG ispita mogućnost i regulisanja tarifa, i upitao za pojedine probleme u Obiliću, odnosno kancerogenom jezeru, i bunarima, za koje je direktor kazao da to nisu u nadležnosti RIV-a, jer ovaj poslednji nadgleda i reguliše samo 7 vodovodne regionalne javne kompanije, dok je opština Obilić treba ta koja treba da se bavi njihovim problemima.

Besa Gadžerri upitala je koliki je procenat instaliranih na nivo zemlje, i da li ima konkretnog predloga za rešenje problema vodomera u kolektivnim stambenim zgradama? Direktor je odgovorio da je je procentualno na nivou Kosova instalirano 90% vodomera, a da jr problem kolektivnih stambenih zgrada već rešen i ne postoji više jer se potrošnja meri za svaki stan pojedinačno.

Enver Hoti upitao je o pojedinim organizacionim pitanjima, odnosno neispunjenje 2 radna mesta, odnosno zašto se plaća toliki zakup za novu zgradu i da li postoji mogućnost regulisanja tog pitanja? Zašto potrošači i biznisi ne plaćaju jednako (o tome direktor je ranio odgovorio), a i opštine plaćaju drugačije (svaka opština ima drugačije uslove kazao je direktor, jer opština koja ima vodu slobodnim padom, normalno da joj ne treba energija, itd.), zašto u izveštaju ima samo jedna mala tabela za kapitalne investicije, odgovor je bio da su te u procesu balansiranja

Komisija je nakon iscrpne rasprave o godišnjem izveštaju RAV-a donela

PREPORUKU

Preporučuje se plenarnoj sednici da usvoji godišnji izveštaj RAV-a.

5. Razno

Predsedavajući Daut Haradinaj je pod razno pozvao komisiju da odluči o objavljivanju konkursa za direktora Kosovske agencije za upravljanje memorijalnim kompleksima jer dvojica predloženih kandidata nisu prošli glasanje na plenarnoj sednici..

Komisija je jednoglasno odlučila da ponovo objavljuje konkurs za pomenutu poziciju, i za članove RG za N/zakona o hidrometeorološku delatnost određeni su: Andin Hoti za predsedavajućeg, a Danuš Ademi i Salih Salihu za članove RG.

O zahtevu Udruženja trgovaca poljoprivrednih imputa predsedavajući je informisao članove komisije da je preduzeo potrebne aktivnosti, te je komisiji dostavio dopis kojim e obaveštava o preduzetim aktivnostima njegovih i MP. On je na kraju informisao komisiju i o pojedinim aktivnostima USAID-a o setvi raznih kultura, poput borovnice, i dr. Koje su profitabilne za naše farmere.

Sednica je završena 12:14 časova.

Zapisnik je sastavilo komisijsko pomoćno osoblje

Predsednik Komisije,
Daut Haradinaj
